

5775

Torah from Around the World

Tien wonderen werden verricht voor onze voorouders in het Land van Verdrukking. En tien wonderen aan de Zee. Waarom? Omdat mensen geen slaven horen te zijn, maar vrij. Tien plagen kwamen over de mensen van het land van Verdrukking. En tien plagen aan de Zee. Waarom? Omdat ze zelfs de kinderen als slaven onderdrukten.

[Pirke Awot V:5. Uit: Spreuken over de Fundamenten, uitgave Amphora Books]

Sjabbat 28 maart 2015 / 8 nisan 5775, Tsav, Wajikra/Leviticus 6:1 – 8:36

Tanach blz. 205 - 212

Haftara: Malachi 3:4 - 24

Tanach blz. 1233 - 1234

Commentaar: Rabbijn Stanley M. Davids, emeritus rabbijn van de Emanu-El gemeente in Atlanta, Georgia en oud-president van de Associatie van Reform Zionisten in Amerika (ARZA).

Vertaling: Sera Spanier

[Het Engelse origineel](#)

'Anders worden'

Het gaat allemaal over verschillend zijn, over 'anders' zijn.

Als het qua tijd had kunnen kloppen, zou onze sidra Shakespeare's uitspraak hebben aangehaald: „Kleren maken de man”, een uitspraak die overigens niet alleen over mannen maar ook over vrouwen gaat. De tekst geeft ons een gedetailleerde lijst van aandachtspunten, niet alleen waar het speciale offers betreft voor een breed spectrum aan menselijke situaties en behoeften, maar het stelt ook heel duidelijk dat de kohaniem (priesters uit de stam Levi) heel attent moesten zijn op hun kleding.

Gaat men de as (de overblijfselen van de offers) van het altaar opruimen? Zorg dan dat de kleding geschikt is voor die taak. Draag onder deze omstandigheden beslist geen kleding die

bestemd is voor de meer heilige taken, zoals het uitvoeren van de offers zelf. (Babylonische Talmoed, tractaat Yoma 23b).

Ramban merkt op dat de gewone priester tijdens de dienst vier kledingstukken droeg: een tuniek, lange broek, tulband en gordel. De kohen gadol (de Hogepriester) daarentegen mocht daaraan toevoegen een borstschild (met daarop de oeriem en toemiem) (een soort orakelstenen, red.), een efod en een voorhoofdsplaat. Op deze gouden plaat mocht niets anders staan dan de gegraveerde naam van God.

De gordel van de Hogepriester moest zijn gemaakt van blauwe, paarse en scharlaken rode wol, samen met gevlochten linnen, terwijl de gewone priester een veel bescheidener gordel droeg.

Bovendien moesten de door God voorgeschreven kledingstukken en accessoires in een bepaalde volgorde worden aangetrokken en ook weer in een bepaalde volgorde worden uitgetrokken. Niets mocht aan het toeval worden overgelaten.

De midrasj leert ons dat Mosjé zeer veel tijd en moeite nam om uit te leggen dat de tamelijk exotische uitrusting van de Hogepriester niet bedoeld was als uiterlijk vertoon voor Aharon en zijn nakomelingen, maar dat het de bedoeling van de Eeuwige was dat de Hogepriester er totaal anders uit zou zien dan de doorsnee Jisraëliet.

De rabbijnen hebben geprobeerd om een verklaring te vinden voor elk onderdeel van de priesterlijke garderobe. In Yoma 7:8 wordt rabbi Sjimon geciteerd met de uitspraak dat net zoals de offers konden verzoenen, ook de priesterlijke kledij een verzoenende kracht had. Bijvoorbeeld: de gordel was er voor de verzoening van degenen die een verdraaid hart hadden (kronkels in hun gedachten, red.), of misschien voor dieven. Het borstschild bracht verzoening voor degenen die het recht hadden verdraaid. En de voorhoofdsplaat bracht verzoening voor de schaamteloze.

Maar waar het echt om ging, is dat de Eeuwige verschil wenst.

De kleding maakte duidelijk dat in de ogen van het volk en van de priesters zelf, de priesters *acheriem*, 'anders' zijn dan alle anderen. Door anders te zijn, door als anders te worden gezien door anderen, waren de priesters beter in staat om de geest, het hart en de ziel van de Jisraëlieten te richten op hun heilige taak als een volk dat door God is gekozen – een volk dat wellicht een privilege heeft, maar zeer beslist een volk met een verplichting is.

Dr. Moshe Idel, dé leraar van de joodse mystiek in onze tijd, heeft er recentelijk op gewezen dat anders zijn de kern is van wat het betekent om joods te zijn. Meer dan 2000 jaar lang hebben joden als de *acheer* – de ander - geleefd, soms door eigen keuze en soms onder dwang. We baden anders, we hadden een ander idee over de Eeuwige, we leefden anders en tot 1948 gaven we op een andere manier vorm aan ons nationale leven.

Idel stelt dat we, omdat we *acheriem*, anderen waren, we anders - *acheret* - leerden denken. En al onze bijdragen aan de evolutie van de mensheid vinden hun oorsprong in het feit dat wij joden *acheret* - anders - denken. Ons anders zijn heeft bijgedragen aan onze toewijding aan *tikkoen olam* (het herstel van de wereld, red.) Ons anders zijn bevorderde de creativiteit van Maimonides, Spinoza, Einstein en Freud. Ons anders zijn verenigt ons, hoe verspreid we ook zijn. Ons anders zijn verenigt ons overal daar waar joden worden bedreigd. Ons anders zijn verenigt ons waar Joden samen vieren. Ons samenzijn leert ons om te zorgen voor eenieder die wordt beschouwd als niet helemaal hetzelfde als ieder ander.

Idel staat schouder aan schouder met onze tekst en roept ons op om *acheret* - anders - te blijven denken, en te vermijden om ondergesneeuwd te raken in het ongedifferentieerde geheel, om weerstand te bieden tegen de aantrekkingskracht van het zijn zoals ieder ander. Op die manier zijn we in staat om voor onze wereld nieuwe en creatieve paden te openen, waarlangs we kunnen bijdragen aan het welzijn van de mensheid.

Binnen de familie van de World Union for Progressive Judaism omarmen we een anders zijn dat ertoe dient om ons te verenigen. Wij kiezen ervoor om anders te denken, om zo genezing te brengen aan een gebroken wereld.

(Deze tekst werd vorig jaar met Poeriem gepubliceerd. Hij is daarom aangepast voor het huidige tijdsgewricht, red.).